

til Ægteskabet. Det lader det erotiske, den abstrakte gjen-
 sidige Velvilje, staa som det eneste bærende i Ægteskabet, og
 skulde det hænde, at Forslaget blev Lov, tør vi have grundet
 Forventning om, at Fremtiden vil bekræfte Fortidens Erfarin-
 ger, saa der om et Par Slægtled ikke længere vil være Tale
 om egentlige Ægteskaber, men om mer eller mindre løsagtige
 romerske Tilstande. Jeg siger ikke, at Menneskene ville blive
 mindre lykkelige under saadanne Tilstande end under de nu-
 værende. Lykke er en ganske subjektiv Følelsestilstand og et
 yderst relativt Begreb. Det er aldrig endnu lykkedes Filoso-
 fien at finde et objektivt Maal for Lykken; den er ikke noget,
 der kan maales, den kan kun vurderes. Hvert Menneske og
 hver Tidsalder har sit Ideal af Lykke, hvis Værdi ikke videre
 kan kritiseres; kun denne eller hin enkelte Lykkedrøm kan
 sigtes og vejes ved det Forhold, hvori den staar til hele den
 Grundbetragtning, ud fra hvilken man lever sit Liv. Vi vide
 ikke, hvad Fremtiden vil bringe, vi kunne kun gjøre os mer eller
 mindre sandsynlige Formodninger derom; og det Billede, som
 saaledes rulles op for vort Blik ere vi nødsagede til at vurdere
 efter det, som bevæger os dybest i vor egen Tid, selv om en
 saadan Vurdering, der jo egentlig sker paa en kommende Tids
 Regning, logisk set kan synes mindre berettiget. For os staar
 Ægteskabets Fasthed og hele det Samvittighedsliv, som knytter
 sig hertil, som den inderste Kærne i vore Drømme om Lykke;
 en Tidsalder, som ikke bekymrer sig om Ægteskabets Fasthed,
 vil heller ikke føle sig ulykkelig ved at savne dette. Men
 alligevel: hvem vilde vel driste sig til at arbejde paa at hid-
 føre en Samfundsreform, som i lige Linie stiledede mod at frem-
 bringe en Tilstand, der ligger saa dybt under det Lykkeideal,
 vi kende, d. v. s. en Tilstand, hvori vi ikke kunne tænke os
 pludselig hensat, uden at ræddes i vor inderste Samvittighed?
 Det vejer her aldeles intet, at Menneskene ved lidt efter
 lidt at leve sig ind i den nye Tilstand faktisk ikke ville føle
 sig saaledes oprørte, men sandsynligvis befinde sig meget vel
 i den nye Ordning.

Hr. Bajers ledende Tanke er, at Brudgom og Brud selv
 skulle have fuld Frihed til at bestemme deres indbyrdes For-
 hold. Dette er en af den Slags Tanker, som den moderne
 Humanisme har frembragt flere af, som virke betagende paa
 Sindet ved den Fylde af Ømhed og Inderlighed, som de i deres